

OBL'ATENEU MAGAZÍN

NÚM. 2
JULIOL 2021

Història i futur

SUMARI

EN PARLEM	3
L'arxiu de l'OB	
EL TEMA	5
Nous temps, nou local	
IN ATENEU	8
La Faràndula	
OFF ATENEU	10
La Rotllana	
ENTREVISTA	12
Esther Lobo	
DESCOBRIM	16
Les bugaderes de Canyet	
EL DOSSIER	18
Obrint portes al compromís social	
HI HA OPCIONS	20
Xavier Figuerola	
SABIES QUE...?	22
Jordi Albaladejo	
BREUS	24
AGENDA	25

EDITORIAL

L'Orfeó Badaloní Ateneu encara la nova etapa que s'obre amb la celebració del centenari fent una aposta per potenciar l'àmbit comunicatiu de l'entitat. Aquest magazín és fruit d'aquesta nova dinàmica, que té per objectiu fer l'OB Ateneu més permeable a la societat badalonina i, alhora, enfortir-lo fent-ne créixer la massa social. En aquest sentit, hem arribat a un ampli acord estratègic amb l'empresa badalonina Dringa. Aquest pacte permet a l'empresa disposar de les nostres instal·lacions, cosa que afavoreix una relació diària amb l'Orfeó i permet que les nostres necessitats comunicatives siguin millor ateses.

En el marc d'aquest acord hem pogut facilitar les condicions per a la intenció de Dringa de recuperar la capçalera de Revista de Badalona i aconseguir que l'Orfeó tingui una presència especial dins de la històrica capçalera. En els pròxims mesos, encara seran més visibles per a l'entitat els resultats derivats de les sinergies establertes entre ambdues parts.

EQUIP DE REDACCIÓ

CONSELL DE REDACCIÓ

Ricard Abellán, Albert Forcadell, Andreu Mas

DIRECCIÓ

Andreu Mas

DISSENY I MAQUETACIÓ

Mireia Deu

COL·LABORA EN LA REDACCIÓ

Núria Perera

REDACTORS

Ricard Abellán, Andreu Mas, Ezequiel Barrios, Jordi Vives, Ícar Lite, Sílvia Espinach, Xavier Figuerola i Jordi Albaladejo.

OBL'ATENEU MAGAZÍN és una producció de:

L'arxiu, font d'inspiració per valorar *el centenari*

Tot i que l'arxiu de partitures musicals ha estat sempre ben estructurat en mans d'un responresponsable que formava part de la junta de l'entitat com a vocal, en Joan Forcadell -que ha comptat en la darrera dècada amb l'ajut incondicional d'Antoni Besora-; no va ser fins que es va escollir, el 2010, una nova junta liderada per Josep Torrebadella, que no vàrem prendre consciència de la importància de tenir el mateix ordre en tota la documentació que s'havia anat acumulant al llarg de tants anys.

Aquest procés de conscienciació coincideix amb la nova dinàmica que s'estableix a l'entitat aleshores: quan s'elabora un pla estratègic i prenem la celebració del norantè aniversari de l'Orfeó com el moment de projectar un canvi de dinàmica.

En aquests darrers anys s'ha fet un treball minuciós i perseverant, que fa que actualment tinguem un *arxiu amb milers de partitures, fotografies i documents*

Amb l'acte de celebració OB90, i gràcies a la col·laboració de Joan

Mayné, aleshores director del Museu de Badalona, vam dissenyar un mes de jornades culturals en el vestíbul de l'entrada de l'edifici del Museu, acompanyades per una exposició on s'explicava la nostra història, motiu pel qual calia aportar fotos i documents. De sobte se'ns va girar molta feina perquè des del 2001 -quan es va celebrar el 80è aniversari- no s'havia tornat a mirar res del fons històric que guardaven els armaris de secretaria.

01 /

Vam formar un equip de voluntaris que va escanejar fotografies i do-

cuments per a aquesta exposició. En aquell moment vam tenir consciència absoluta que calia constituir una comissió estable que comencés a posar ordre en tot aquell garbuix de documentació. Victòria Freixa, Josep Duatis, Jordi Cañizares i posteriorment Joan Fort i Josep Torrebadella, acabada la seva etapa de presidència, constitueixen aquest primer equip i inicien els primers passos, recopilant totes les fotografies, documents i arxius digitals. També arriben a relacionar tots els records que al llarg de la història i amb intensa activitat havíem anat acumulant.

Aquest laboriós treball de formigues dona els seus primers fruits i fa visible tot el material que atresoràvem. No serà, però, fins el febrer del 2018 quan, aprofitant unes jornades sobre arxius que organitza la Federació d'Ateneus de Catalunya, contactem amb Susanna Muriel, graduada superior en arxivística i gestió documental per l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents de la Universitat Autònoma de Barcelona; i gràcies a una línia de subvenció de l'OSIC, amb la qual la podem contractar per uns mesos, posem criteris professionals a l'ordenació d'aquest arxiu, que és el que ens permet crear una dinàmica de treball utilitzant materials especials amb aquesta finalitat.

Posteriorment, amb la incorporació de Carles Raventós, Manel Lorenzo i Jordi Raventós, que donen suport al treball de Joan Forcadell, Josep Torrebadella i Joan Fort, és quan en aquests darrers anys s'ha fet un treball minuciós i perseverant, que fa que actualment tinguem un arxiu amb milers de partitures, fotografies i documents correctament escane-

jats; arxius musicals en format físic i en suport digital; i vídeos de cintes beta i VHS que hem passat a format digital. Tot està ben catalogat, i això ens ha de permetre en un futur fer-ho públic en una nova web.

Aquesta estructuració ha fet accessible tota la informació a l'historiador Jordi Albaladejo, que n'ha pogut extreure les dades necessàries per, juntament amb altres bibliografies i fons documentals, fer possible la presentació del nou llibre de la nostra història a principis del mes de setembre, un dels actes destacats del centenari.

També volem fer una menció especial a Joan Vidal i Costa, que al llarg de la nostra història ha fet possible l'edició dels dos enregistraments en disc de la massa coral. Hem d'agradir la seva col·laboració desinteressada en traspassar arxius sonors deteriorats pels anys al format digital –cosa que n'ha millorat sensiblement la qualitat–, així com la donació de dos discs de pedra de l'Orfeó, que conservava en el seu arxiu personal i que ara s'han incorporat a l'arxiu general de l'entitat.

L'esforç de milers de persones voluntàries ha fet possible que estiguem actualment celebrant *aquest gran esdeveniment del Centenari*

Volem expressar el nostre més sincer agraïment a tot aquest equip de persones de totes les èpoques que, de forma voluntària han fet possible que actualment puguem gaudir d'anècdotes, cartes, fotos inèdites, enregistraments sonors i de vídeo que formen part de la història viva de l'OB.

Sempre hem pensat que per saber on volem anar hem de tenir clar d'on venim, perquè això ens permet valorar tot l'esforç que milers de persones voluntàries han fet tots aquests anys. Ells han fet possible que estiguem actualment celebrant aquest gran esdeveniment del Centenari ■ Ricard Abellán

02 /

01 / Mireia Deu. 02 / Arxivers. 03 / Arxiu OB.

03 /

Nous temps, *nou local*

L' Orfeó Badaloní Ateneu fa un pas endavant més en la consolidació del projecte de present i futur de l'entitat amb l'adquisició d'un nou local, annex a l'actual del carrer Marina. D'aquesta manera l'OB Ateneu augmenta el patrimoni immobiliari alhora que amplia les instal·lacions, cosa que permet acollir noves activitats i continuar fent créixer la massa social de l'entitat.

La compra del local es va aprovar per unanimitat en una Assemblea General Extraordinària de socis i sòcies que va tenir lloc el diumenge 13 de juny. En el transcurs de l'assemblea, el president de l'Orfeó, Ricard Abellán, va exposar amb detall els motius que van portar la directiva a fer la proposta als associats, i també va explicar els detalls arquitectònics de la instal·lació, els seus futurs usos i els aspectes econòmics i jurídics de l'operació.

Quan va sorgir la possibilitat d'adquirir el local, la junta va considerar que no es podia desapropitar l'oportunitat, atès que amb el nou immoble es dobla la superfície disponible al carrer Marina. A més a més, els dos locals estaran connectats un cop acabin les obres -que ja s'han iniciat i que es prolongaran durant tot l'estiu. Ricard Abellán espera que es puguin fer jornades de portes obertes a la nova seu de Marina durant el mes de setembre i que durant el mateix mes aquest entri en funcionament. La reforma que s'executa a la finca permet unir els dos espais, als quals s'accedirà mitjançant una única porta, la del

número 48 del carrer Marina. Quan el nou local sigui una realitat, al conjunt del carrer Marina l'Orfeó disposarà de tres sales polivalents.

VIABILITAT ECONÒMICA GARANTIDA

La viabilitat econòmica de la compra està garantida atès el pla de pagaments que s'ha acordat amb els propietaris de l'immoble. La compra és possible per la incorporació de dues entitats de l'àmbit del lleure: l'escola de dansa Moviment 2 i Dona Fitness BDN.

L'Assemblea va acceptar també el pagament de dues quotes mensuals úniques i extraordinàries -30€ per unitat familiar que es cobraran el juliol i l'agost- per contribuir a afrontar les despeses de les obres d'adequació del nou espai, fins ara utilitzat com a magatzem i oficines.

Cal tenir en compte que enguany les quotes de soci, i també aquestes dues esmentades, es podran desgravar parcialment a la declaració de renda del 2021 (actualment un 15% i si finalment s'aprova la petició en tràmit d'esdevenir entitat d'interès públic la desgravació seria del 70%).

L'ampliació de les instal·lacions permet acollir noves activitats i continuar *fent créixer la massa social de l'entitat*

01/

02/

03 /

CENT ANYS I FORÇA MUDANCES

Amb aquesta compra, l'OB Ateneu consolida dos espais: el Tolrà, ubicat al carrer Enric Borràs, 19-21, i el Marina. Malgrat que ara la seu de Marina (tota de propietat) es reforça, l'espai central de l'ateneu continuarà sent el d'Enric Borràs (de lloguer), on hi ha secretaria, els despatxos de direcció, el badiu, l'arxiu, cinc sales polivalents i una sisena que acull la redacció de Revista de Badalona (que aquest any celebra el vuitantè aniversari), que alhora és l'espai des d'on es treballa la política de comunicació i patrocini de l'entitat. També hi ha una petita sala que s'està consolidant com un espai expositiu, una cuina-office, un menjador per atendre visitants i la planta soterrània, part de la qual acull l'escola d'arts marcial Aikido Arashi Badalona, una associació que enguany compleix deu anys des del seu naixement, per bé que el nucli fundador es va crear el 2005. En aquesta mateixa planta hi ha també el vestidor de l'Esbart i espais diversos de taller i magatzem.

L'Orfeó Badaloní Ateneu arriba a l'equador del centenari amb una estructura immobiliària consolidada, que és el suport imprescindible que

necessita l'entitat, que malgrat la pandèmia i les restriccions continua creixent en número d'associats, de grups i entitats que s'hi adhereixen i en activitats.

La història, però, no ho ha posat gens fàcil a l'Orfeó, que ha tingut fins a quatre seus abans de la de Marina, segons explica l'historiador Jordi Albaladejo. El primer local social de l'Orfeó va ser el que ocupava el Centre Catalanista Gent Nova, que estava ubicat en la cruïlla dels carrers Canonge Baranera i Sant Francesc. En el període 1922-1924 l'OB va ser-hi sota l'aixopluc de Gent Nova, però a partir de 1930 va ser la vella entitat catalanista la que es va integrar dins l'Orfeó Badaloní, que va conservar la seu fins al final de la Guerra Civil, el 1939, quan les autoritats franquistes van clausurar l'equipament i van prohibir l'activitat de l'entitat.

La segona seu va ser la sala d'actes i les golfes de l'històric Cor de Marina, on hi van raure entre 1947 i 1972. Van deixar aquest espai, on eren de lloguer, per anar a ocupar-ne un altre amb el mateix règim arrendatari al número 21 del carrer Lleó, on s'hi van estar fins al 1996. Quan no es va poder renovar el lloguer, l'Orfeó va comprar el local de Marina, que ara creix. ■ Andreu Mas

L'OB arriba a l'equador del centenari amb una estructura immobiliària consolidada, *suport imprescindible perquè continuï creixent*

01 / Primer edifici OB. 02 / Actualitat del lloc on era el primer edifici. 03 / Assemblea OB. 04 / Nou local.

La Faràndula de *Badalona*

L' Orfeó Badaloní Ateneu i l'entitat cultural La Faràndula de Badalona hem arribat a un acord que permet integrar sota el paraigües de l'OB Ateneu aquesta associació, que amb la seva tasca gegantera contribueix a mantenir viva la cultura popular i tradicional de Badalona.

La Faràndula de Badalona neix l'any 2004 arran de l'encàrrec de la construcció del gegant Rigolf de Sant Martí de Poïà als artistes Sergi Herrera i Agustí Bragado del taller La Xamba, de Lleida. Aquest gegant representa un dels personatges més importants de Badalona durant l'Alta Edat Mitjana, juntament amb Guadamir de Canyet i Gotmar de Pomar. Aquest noble senyor feudal va viure durant el segle XIII a la vila de Poiano, que més endavant es va anomenar mas de Sa Murtra i, posteriorment, ja en ple segle XV, es on es van instal·lar els monjos jerònims per fundar el Monestir de Sant Jeroni de la Murtra.

En Rigolf de Poïà es va casar amb na Berenguera i van tenir quatre filles de noms Guavis, Blanca, Gibília i Agnès. Va morir l'any 1291 "ab intestato" i sense hereu, i el 12 de juny de l'esmentat any es firmava l'escriptura de venda del mas de Sa Murtra a la notaria de Pere March de Barcelona. Les venedores eren la vídua Berenguera i les seves quatre filles i la compradora fou na Margarida, muller de Ramon de Laceria, qui va pagar 800 sous pel mas i llurs possessions. Compta la llegenda popular que al llarg

de la seva vida en Rigolf va acumular una suma important de monedes d'or que guardava dia i nit dins d'un petit cofre. En morir, els seus descendents no van trobar el preuat tresor per enlloc i hom diu que encara avui s'amaga en algun indret de l'actual monestir, la qual cosa explicaria les constants incursions de bàrbars i pirates al llarg de la història.

El gegant, inspirat en les talles romàniques del Pirineu català, fou estrenat el 7 de maig del 2005, en motiu de la celebració del Badagegants. Va ser apadrinat per la Colla de Geganters de Badalona i per la geganta Ricardis de Sant Fruitós de Bages.

Cronològicament, l'any 2007 va arribar una nova figura: el gegant Marcus Porcius, de manufactura casolana, construït per Ezequiel Barrios, amb la col·laboració del fuster Isidre Recasens i la modista Maria Isabel Collado. Aquest gegant té la particularitat de tenir els braços mòbils i representa un important productor i comerciant de vi de la Baetulo romana del segle I aC. Els seus deliciosos vins i aiguardents van ser exportats a través de la Mediterrània per arreu de l'Imperi Romà, la qual cosa explica la descoberta de múltiples àmfores amb la marca "M.Porci" en tota aquesta regió. Va ser estrenat l'1 de juliol del 2007, durant la festa del barri del Front Marítim de Badalona.

Fou apadrinat pel Gegant i la Gegantessa del barri de Sant Miquel d'Olot i per en Rigolf de Poïà.

02 /

Un any després es va encarregar la construcció d'una elegant gegantona, la senyora de Pavillard, al taller imatger de l'artista Toni Muijal, de Cardona. Aquesta representa la muller de l'industrial francès Enric Pavillard, instal·lat a Badalona a principis del segle XX, el qui fou el gerent de la fàbrica de tintes Lorilleux. La Senyora de Pavillard, de nom de pila Maria Puig Salsas, era natural de Badalona. El jove matrimoni va viure durant pocs anys a la casa que es feren construir a la cantonada de l'avinguda de Martí Pujol amb el carrer de mossèn Anton Romeu. Aquest edifici està considerat l'obra més representativa de l'arquitectura de Joan Amigó Barriga i, per extensió, del modernisme badaloní. La casa va ser edificada el 1906 per a residència de l'industrial. Va ser declarada monument historicoartístic l'any 1981. La gegantona fou batejada el dia 10 d'agost del 2008 al municipi dels Angles, a la Catalunya Nord, i en van ser els padrins els gegants dels Angles, en Llalet i l'Auda.

L'entitat disposa també d'una comparsa de quatre capgrossos –l'Onofre, la Manolita, l'Alí i la Lolita– procedents de l'històric taller El Ingenio, de Barcelona, i adquirits en diferents anys.

Amb motiu del desè aniversari de l'entitat, els dies 13 i 14 de juny del 2015 es va celebrar una gran trobada de gegants on es van reunir tots els padrins, els fillols i els amics de la Faràndula de Badalona, comptant també amb la participació extraordinària dels gegants d'Alaró, de Mallorca, i la comparsa de gegants de Burlada, de Navarra. Es va aprofitar l'efemèride per presentar i estrenar una nova figura,

La Faràndula de Badalona neix l'any 2004 arran de l'encàrrec de la construcció del *gegant Rigolf de Sant Martí de Poià*

que des d'aleshores acompanyaria a en Rigolf: la geganta Berenguera de Sa Murtra, construïda per l'artista Sergio Herrera, de Lleida.

La geganta representa la fidel esposa d'en Rigolf de Poià. Filla d'una noble família catalana, fou una dona culta i honrada. Dedicada a la vida domèstica, s'ocupava principalment d'administrar les rendes familiars i de l'educació de les seves quatre filles. L'any 1291, en quedar vídua, va heretar les terres i els béns del seu marit. Rep el sobrenom de Sa Murtra amb motiu dels arbusts que es van plantar a la vil·la on vivia la família, procedents de les primeres expedicions cristianes a Terra Santa.

Els gegants de la Faràndula tenen la satisfacció de ser els padrins d'honor d'uns gegants molt especials: els gegants centenaris de Linyola, recuperats de l'oblit l'any 2016 i batejats amb els noms de Valeri i Griselda el 2018.

Després de quinze anys de vida, els gegants grans van passar pel taller Casserras, de Solsona, per a aplicar-los una merescuda restauració a fons. Es van reparar petits desperfectes, es van millorar alguns detalls, es van repintar llurs cares i mans i es va aprofitar per fer un canvi d'indumentària.

Finalment, han pogut presentar la seva remodelació durant el diumenge de Corpus d'aquest 2021 al monestir de Sant Jeroni de la Murtra.

Anualment l'entitat col·labora activament en les diades i festivitats locals com són la Cavalcada de Reis, Carnestoltes, les Festes de Maig, Corpus i d'altres. Han participat en trobades geganteres d'arreu de Catalunya i han viatjat fins al País Valencià, les Illes Balears, la Catalunya Nord i Navarra. ■ Ezequiel Barrios

La Rotllana: Molt més que una associació de Badalona sense ànim de lucre

01/

Amb més de trenta anys de trajectòria, la seva missió és millorar la qualitat de vida de la comunitat a través de projectes d'educació no formal i de lleure. Tot i que el seu centre neuràlgic es troba al carrer Richard Strauss, al districte de Llefià, la seva activitat incideix en d'altres zones, no només de la ciutat, com la Salut i Sistrells, sinó d'arreu del món, com ara Finlàndia, Senegal o Uganda.

La Rotllana s'estructura com moltíssimes altres entitats: una junta escollida per una assemblea, un equip tècnic i un de voluntaris, però la feina que fan els converteix en una entitat sui generis. Compten amb quatre seccions:

La **secció Infantil**, que beu, bàsicament, del món del lleure amb un esplai diari. De dilluns a divendres, en horari extraescolar, ofereixen a infants d'entre tres i dotze anys un espai on jugar i experimentar mentre són protagonistes del seu creixement. També organitzen colònies i casals, que no només representen un espai lúdic, també donen resposta a la necessitat de les famílies de compatibilitzar els horaris laborals amb l'atenció als seus fills i filles.

Una altra secció és la de **dinamització juvenil**. En aquesta, fomenten l'educació no formal, la inclusió i l'arrelament dels joves al seu entorn i a les xarxes socials. L'aprenentatge i el servei són els fonaments dels seus projectes. La Rotllana dona recursos per

l'empoderament dels adolescents per tal d'incrementar les seves competències personals, professionals i socials. Un d'aquests projectes és el Concurs de Música de Badalona, molt consolidat a la ciutat, on l'objectiu és incentivar la creació musical entre els joves i donar visibilitat a aquells que tinguin talent perquè puguin desenvolupar-lo. Destaquen, també, les activitats socioesportives a la Salut i a Llefià, on s'aposta per l'empoderament femení i per promoure valors com la cohesió, el sentit de la responsabilitat i l'educació per a la salut. Valors que treballen amb la pràctica del corfbol, un dels pocs esports amb equips integrats per homes i dones. També en aquesta secció hi ha una ràdio en línia pròpia, Ràdio Pangea, sorgida durant el confinament i la qual, tal i com explica el president de l'entitat, Salva Periago, està obtenint per a sorpresa pròpia una gran acceptació.

MÉS ENLLÀ DE BADALONA

La incidència de les accions de La Rotllana no es limita al territori local; els encarregats de fer que això sigui possible són els de la **secció internacional**, on s'emmarquen projectes com els intercanvis, que permeten grups de joves de dos o més països conèixer-se plegats. En aquesta línia, els joves de La Rotllana formen part de l'*European Solidarity Corps*, un programa que els permet participar activament

02 /

en una organització d'un altre país. O diverses activitats d'empoderament a Finlàndia o de desenvolupament al Senegal o a Uganda. Per exemple, pel Senegal van organitzar una recollida de fons per a una escola a la població de Gual, i a Uganda col·laboren amb Youth Skills, una entitat que presta servei assistencial a molts infants i adolescents exsoldats i orfes per la situació del Congo.

La capacitat de participació en projectes internacionals no els ha fet perdre de vista la feina a fer a la seva ciutat, als seus barris. Aquesta activitat la promou la [secció sociocomunitària](#), que aposta per recuperar el carrer com a punt de trobada alternatiu enfront de la degradació urbanística en els barris perifèrics de Badalona. Han pogut fer serveis com l'acollida als nousvinguts i trobades intergeneracionals. D'aquesta secció en destaquen el Casal d'adolescents, l'Estiu Cultural a la Plaça i el projecte d'Adidas *Breaking Barriers*, que es basa en aconseguir la igualtat de gènere en l'esport.

Des del seu punt de vista, a Badalona hi manca relació entre les entitats que conformen el teixit associatiu, i això ha fet que en molts moments de la seva història La Rotllana hagi hagut de treballar amb associacions de veïns com la de Sant Mori de Llefià o amb centres d'educació primària i secundària.

Atesa la trajectòria de l'entitat és molt clar que l'objectiu de La Rotllana transcendeix el lleure.

La seva tasca és tan necessària com beneficiosa per a la ciutat. Un municipi que reivindiquen *des del barri* treballant dia a dia amb una visió global i

Atesa la trajectòria de l'entitat és molt clar que l'objectiu de La Rotllana transcendeix el lleure. La seva tasca és tan necessària com *beneficiosa per a la ciutat*

internacionalitzada a través de l'educació no formal i el lleure.

La Rotllana ha estat una de les entitats que ha donat suport a l'Orfeó Badaloní Ateneu per tal que li sigui concedida la Creu de Sant Jordi. ■ **Jordi Vives**

01 / La Rotllana. 02 / La Rotllana. 03 / La Rotllana.

03 /

L'entrevista:

ESTHER LOBO

La doctora badalonina Esther Lobo és psiquiatra, especialista en psicoteràpia, psicoanàlisi, i psiquiatria infantil, juvenil, adulta i geriàtrica. Amb més de vint-i-cinc anys d'experiència atenent les persones i ajudant-les en el seu trajecte vital, ara -des del maig del 2018- és cap del Servei de Salut Mental i Addiccions de Badalona Serveis Assistencials.

Més enllà de la seva vida professional, la doctora Esther Lobo sempre ha estat vinculada a la ciutat i a la seva vida cultural. De jove, va ser membre i una de les fundadores de la Cobla Marinada, una formació musical amb un ampli repertori de sardanes i de tota classe de música per a cobla, que va néixer del "Grup Sardanista Marinada". La cobla, de fet, es va presentar oficialment el 10 de maig de 1981 a Badalona sota el nom de "Cobla Juvenil Marinada", la qual sorgia de Maristes Badalona.

Des d'aleshores, sempre ha estat estretament vinculada al món cultural, fent estudis de música i contrabaix fins a cursos avançats del Conservatori, quan va haver de deixar de manera semiprofessional la música per dedicar-se plenament als seus estudis en medicina. Tot i això, sempre que ha pogut ha mantingut el contacte amb la música; per exemple, durant els darrers anys va participar a la Capella de Música de l'Orfeó Badaloní.

Esther Lobo ens acull al seu despatx del centre de Badalona Serveis Assistencials, al carrer Sant Anastasi, per parlar de les tasques del centre a Badalona i per conèixer de primera mà la importància de la cultura pel benestar social de la ciutat, també pel que fa a la salut mental.

01 /

02 /

En aquests moments, Badalona té diferents centres de salut mental. Quins són, quines tasques fan i què la va portar a dirigir el Servei de Salut Mental i Addiccions de Badalona Serveis Assistencials?

Badalona té dos centres de salut mental d'adults que són centres ambulatoris, té dos centres de salut mental infantil i juvenil que també són ambulatoris; a més, també té un servei de rehabilitació comunitària, un hospital de dia d'adults, un centre d'atenció per a les addiccions i un programa de formació i inserció (PFI). Tot això forma part del que són els serveis comunitaris de salut mental i addiccions de Badalona, que també agafa Montgat, Tiana i una part de Sant Adrià.

Aquests serveis fins a l'any 2018 depenien de l'Institut Municipal de Serveis Personals, però des de Salut i l'Ajuntament van entendre que si ja hi havia una empresa com és Serveis Assistencials que gestionava la resta de serveis de salut municipal, també hauria de gestionar la salut mental.

A partir d'aquest moment, es va treure una convocatòria com a cap d'aquests serveis, i jo, que treballava a Sant Joan de Déu en diferents tasques des de feia anys, vaig entendre que era una gran opció pel fet de venir a treballar a la meua ciutat i fer-ho amb un projecte tan interessant.

Hi ha la tendència a situar la salut mental fora del sistema sanitari?

Sí, pel que fa als serveis de salut mental sempre ha existit la tendència de situar-los fora del sistema per part de tothom. Moltes vegades costa entendre que és igual o més important que altres àmbits de la salut, com podria ser la cardiologia. Per aquesta raó, a vegades no s'integra. Ara, a Badalona, el fet d'haver integrat aquests serveis, ens permet treballar junts i coordinar les diferents patologies. Moltes malalties físiques també tenen un component psicològic i mental, com la fibromiàlgia o, en aquests moments, la covid persistent. Per tant, ens cal treballar conjuntament. Una cosa afecta l'altra, som cos i ment.

Parles de la covid persistent, quina és la situació actual a Badalona pel que fa a la salut mental de la població?

En aquest moment estem esgarriats perquè no donem l'abast i estem rebent situacions d'una gran gravetat. Hi ha molta quantitat de pacients, ens està sorprenent. Pel que fa als adults, si no tenim més derivacions és perquè els metges de família no donen l'abast, però hi ha un 10 o 15% més de demandes de l'habitual.

Però on ha incrementat més és amb la gent gran i, sobretot, amb els joves, i això preocupa.

Els casos de trastorn de la conducta alimentària (TCA) han crescut un 25%. A Badalona, pel que fa al Codi Risc Suïcidi, el 2019 va haver-hi nou casos en menors de divuit anys; el 2020, 22 casos; i ara, si seguim així, acabarem l'any amb més de 40. Els joves han rebut la pandèmia en un moment de la vida en el qual necessites la relació amb els altres, la convivència a l'institut, les experiències com la universitat... És un moment que t'orientes cap al futur i cap a les oportunitats, i això ha provocat que molts joves hagin sentit que no tenen o que no hi ha futur. A més, en molts casos, hi ha conflictes de convivència familiar que han incrementat amb els confinaments.

I assistencialment? Quina és la situació de Badalona?

Jo he treballat a Barcelona, que evidentment disposa de grans mitjans, però també he treballat en ciutats del Baix Llobregat o del Vallès que tenen més mitjans que Badalona -mitjans en proporció a la població-. Desconec el perquè, però Badalona no ha estat habitualment dotada del que li corresponia. Es va fer un índex de situació de factors socioeconòmics que afectaven negativament a les ciutats, i dels deu barris amb més dificultats, dos són de Badalona: Sant Roc i Llefià.

Quantitativament i qualitativament no ha estat preparada. Històricament no s'ha confiat massa en Badalona i els seus projectes o es pensava que no era prioritària. Cal adequar les ràtios de professionals al que fa falta i també ens cal fer xarxa i treballar d'una manera més conjunta i això ho estem intentant, ens volem apropar a tothom i fer comunitat.

Quan parles de "fer comunitat", a què et refereixes? Quin paper hi poden tenir entitats com l'Orfeó?

Un dels serveis que tenim és el servei de rehabilitació comunitària. Des del punt de vista de la salut mental, quan tens algun trastorn, com ara una depressió, això pot fer que t'aïllis, que si ets jove perdís un curs escolar, que perdís amics, que tinguis dificultats de concentració... Tot això forma part del dèficit que deixa la malaltia quan apareix.

Nosaltres intentem rehabilitar, que es recuperi la funció. Quan una persona pateix una malaltia men-

Mitjançant *la música i l'art* volem i podem millorar la vida de tots plegats

tal, moltes vegades desenvolupa prejudicis cap a un mateix, penses que ets menys que els altres o perds confiança. Hi ha estudis que diuen que set de cada deu persones patiran alguna depressió al llarg de la vida. Per tant, tots, en algun moment, tenim o tindrem algun problema d'aquests tipus.

Pel que fa a la teràpia, abans fèiem grups de recuperació entre gent que pateix malalties, però això no et rehabilita del tot. I ara estem treballant conjuntament amb diverses entitats que ens podien interessar i amb les quals ens podíem entendre. Amb l'Orfeó vam fer un conveni, on acordem que mitjançant la música i l'art volem millorar la vida de tots plegats. L'Orfeó ens cedeix uns espais, fet que ens va molt bé, i algunes vegades usuaris del servei de salut mental, van allà i fan una activitat. El més important és que intentem veure quines activitats de l'Orfeó poden resultar interessants per als nostres pacients. A partir d'aquí, fem una iniciació i si els agrada i el monitor veu que estan preparats, poden passar al grup normal. D'alguna manera, fem una primera preparació, l'Orfeó una adaptació i després la integració.

Cal valorar més les entitats culturals? Creus que els confinaments han canviat alguns punts de vista?

Les entitats culturals comunitàries són espais de trobada on es poden aglutinar les inquietuds, les ganes de fer coses... Sobretot en moments com aquest, poder mantenir viva aquesta possibilitat de fer comunitat és importantíssim.

A vegades necessitem trobar a faltar les coses per valorar-les, abans potser es valorava més agafar un avió i viatjar a l'altra punta del món que les coses del dia a dia, amb els veïns i el nostre entorn. Actualment, on tot és més complicat, potser estem valorant més les activitats de proximitat que formen part de la nostra rutina i que tenen un gran valor en sentir-nos a gust amb els altres i amb nosaltres mateixos. ■ Ícar Lite

TANATORI DE **BADALONA**

Compromís amb les persones

Compromís amb la Ciutat

Moltes felicitats en el vostre centenari

Atenció 24h.

93 497 0 497

www.pfb-serveisfuneraris.com

PFB

S E R V E I S F U N E R A R I S

Barcelonès, Maresme i Baix Llobregat

Les bugaderes de Canyet

Valorar l'ofici de les bugaderes com a patrimoni etnològic i històric és donar visibilitat a totes aquelles dones que, al llarg de la història, han dut a terme la dura tasca de rentar la roba.

Una feina social necessària per a la vida però sovint poc valorada, que totes les dones han realitzat, algunes en el context familiar i d'altres com a feina remunerada per a d'altres persones.

Inicialment es rentava la roba als rius, les rieres, les sèquies, les basses, entre d'altres llocs, on més endavant es van instal·lar pedres o lloses per facilitar-ne el treball, i més tard es van construir safareigs o rentadors. Alguns d'aquests espais eren privats i s'havia de pagar per utilitzar-los, i d'altres eren públics, construïts pels propis ajuntaments. A les llars no hi havia aigua corrent i moltes vegades tampoc hi havia espais adequats per rentar i fer-hi la bugada.

Amb el desenvolupament i la difusió posterior dels corrents higienistes a la primera meitat del segle XIX, es van organitzar una sèrie de serveis que van permetre externalitzar diverses tasques de la llar. Aquests serveis van ser fets per dones de les classes populars en espais especialitzats, atès que sempre es va considerar que rentar la roba era una feina de dones, però no de dones benestants. Les bugaderes es

dedicaven a rentar la roba dels altres de manera professional per guanyar-se la vida.

01/

A Barcelona tenien molta anomenada les bugaderes d'Horta, que era una zona abundosa en aigua i petites basses, que s'aprofitaven per rentar la roba que portaven de la ciutat de Barcelona. Nogensmenys, a Badalona, les bugaderes de Canyet tenien molta fama perquè es deia que deixaven la roba molt blanca, gràcies a tot un llarg procés de rentat que durava tota una setmana. El barri de Canyet aviat fou conegut per les bugaderes que rentaven als safareigs de les diferents masies la roba de les famílies burgeses. Per arreu se sentia la flaire de roba neta. A més a més de l'agricultura, doncs, aquesta activitat econòmica va ser important al barri ja que

representava bona part dels ingressos de les seves famílies.

Normalment, els dilluns a primera hora del matí sortien de Canyet els carros que anaven a recollir la roba bruta que els donava la gent de Badalona i la capital. Una vegada al barri, tota la família col·laborava en la separació de la roba blanca (bàsicament la roba de llit, les

les estovalles i les tovalloles) i la roba de color, que després era marcada amb fils de colors per no barrejar els diferents encàrrecs. Ja amb la roba preparada, es posava a estovar amb aigua clara i l'ensabonava amb sabó de la casa Torrents, concloent la primera part del procés anomenat la rentada de brut. Llavors començava la bugada composta. Primerament, la roba blanca es disposava en cossis grans de pedra; els llençols es col·locaven a sota de tot i la resta al damunt, i es cobria amb el buganter (drap gruixut que s'estenia damunt el cossi de la bugada, i dins el qual posaven la cendra i tiraven l'aigua per fer el lleixiu i bugadejar). Després s'abocava l'aigua bullent de la caldera damunt la roba del cossi;

l'aigua es filtrava a través del buganter amb cendra i, convertida en lleixiu, sortia pel forat del fons del cossi. Després de repetir aquesta acció durant algunes hores, es deixava estovar la roba tota la nit. Al matí següent es decomposava la bugada; aquesta feina consistia a treure la roba del cossi, ensabonar-la amb sabó fluix i esbandir-la al safareig amb aigua clara. Aleshores la posaven en un cubell gros, anomenat pastadora, on hi havia dissolt prèviament blauet amb una mica de midó i força aigua, a la qual s'hi afegien unes fulles de llorer per aromatitzar la roba. Per acabar, l'estenien i quan era ben eixuta la plegaven i la posaven en piles segons el destinatari. Llavors embolicaven la roba amb mocadors de fer farcells i baixaven a Badalona a repartir-la.

Se sap del cert que als safareigs de can Guineu de Baix s'hi rentava roba, i tant a can Tiano com a can Cames s'hi guardava el carro que antigament recollia la roba bruta per dur-la a Canyet i després portava la roba neta cap a Badalona i Barcelona.

Curiosament, al carrer de can Ferrater s'hi van edificar un conjunt de cases alineades, al final del qual hi ha una esplanada amb un gran safareig, on eren els homes qui rentaven la roba que portaven de Barcelona. Ells mateixos la marcaven i la deixaven estovar amb aigua i cendra, sistema que permetia obtenir uns resultats satisfactoris. Les dones col·laboraven en aquesta tasca, però hom trobava molt curiós veure els homes amb davantal rentant la roba, ja que es considerava que aquesta feina corresponia a les dones.

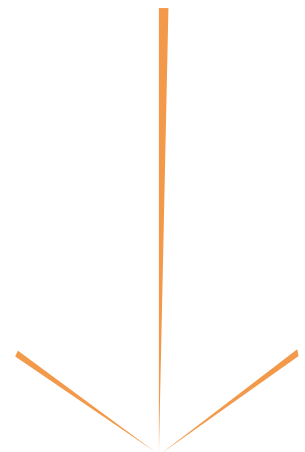
Es diu que l'última bugadera

hi va haver a Canyet va ser la dona d'en Tets, que va fer el seu darrer encàrrec rentant roba de la botiga Selecta Vidal.

Anys després va arribar el lleixiu embotellat i es va acabar el procés de la cendra. També van arribar les escames, el sabó en pols i, finalment, els detergents. I la manera de fer bugada va canviar. Molt més tard, aparegué la rentadora i desaparegueren per sempre més les bugaderes. ■

Ezequiel Barrios

01 / Bugaderes de Canyet.

Assessoria X. PITARQUE

MORENO QUESADA Advocats

Rda. Sant Antoni de Llefià, 38
08913 BADALONA
Tel. 93 460 03 04
Fax. 93 460 08 02
e-mail. xp@xp-mq.com
www.xp-mq.com

FISCAL
COMPTABLE-MERCANTIL
FINANCERA
LABORAL
ASSEGURANCES
IMMOBLES

DRET SUCCESSORI
DRET DE CIRCULACIÓ
DRET DE FAMÍLIA
DRET CIVIL
DRET LABORAL
DRET PENAL

Rda. Sant Antoni de Llefià, 52
08913 BADALONA
Tel. 93 460 72 36
Fax. 93 460 93 55
e-mail. mq@xp-mq.com
www.xp-mq.com

Pressupostos
GRATIS

TENDALS
MOTORITZACIONS
AUTOMATISMES

Tel. 93 399 01 00

Bruch, 58, botiga
(a 30m. Mercat Fondo)
Santa Coloma de Gramenet

Baldomer Solà, 63 local
08912 Badalona

www.toldoszaballos.com

Obrint portes al *compromís social*

Associacionisme i altruisme són dos termes que, indiscutiblement, van de la mà. Si bé les persones que s'associen a un ateneu ho fan de manera voluntària a fi de vincular-se al seu entorn i a la seva comunitat, així com per aportar el seu gra de sorra a totes aquelles activitats socials i culturals que es duen a terme, l'espai on es troben ha de respondre de la mateixa manera. Així, amb aquesta voluntat de donar-se als altres de manera desinteressada, i per a correspondre al compromís social que forma part de l'essència dels ateneus, l'Orfeó Badaloní va iniciar, ja fa uns anys, una col·laboració amb el Club Social La Ginesta.

Per a tots aquells i aquelles que no n'hagin sentit a parlar, els clubs socials són uns serveis especialitzats adreçats a persones que en patir un trastorn de salut mental sever tenen dificultats en la seva inclusió social i comunitària. L'objectiu d'aquests clubs és fomentar el manteniment de vincles relacionals i amb l'entorn, i realitzar activitats que possibilitin l'adquisició d'habilitats personals a través d'una ocupació significativa del temps.

L'associació Salut Mental Barcelonès Nord va crear-ne un l'any 2001, el Club Social El Badiu, i més endavant, al setembre de 2017, el segon, El Club Social La

Ginesta, responent a la llarga llista d'espera que tenia El Badiu. La Ginesta va voler adreçar-se especialment a persones joves amb alt grau d'autonomia personal i d'aquesta manera diversificar l'oferta d'activitats i adaptar les dinàmiques per facilitar l'accés i vinculació de persones que poden així gaudir d'activitats molt més engrescadores i adequades a les seves característiques, a més d'aconseguir millorar la cohesió i sentiment de pertinença del grup d'usuaris.

El passat mes d'abril vaig tenir l'oportunitat de conèixer l'Elisabet Riego, una de les professionals que coordina les activitats de La Ginesta. Em va explicar que al club realitzen activitats totes les tardes de dilluns a divendres i els matins de dissabte per a, aproximadament, unes 25 persones d'entre 18 i 50 anys. L'entitat compta amb una seu pròpia però l'oportunitat de realitzar activitats fora del seu espai permet una millor inserció sociocomunitària dels seus usuaris i usuàries. És aquí on entra en joc l'Orfeó.

Des de fa un temps, La Ginesta du a terme algunes de les seves activitats als espais de l'Orfeó. Sota el monitoratge dels i les professionals del seu club, les persones que en formen part han estat gaudint del teatre, la dansa i el manteniment de l'hort als

espais de l'ateneu. El darrer mes, per exemple, s'han endinsat a la dansa moderna, i els bons amics de l'Aikido Badalona han ofert unes classes d'introducció a l'art marcial que més dominen, per als més valents i valentes.

Amb aquesta iniciativa, que el desembre de 2020 va guanyar el Premi Ateneus "Treball en xarxa" sota el títol OBRIM PORTES, amb un conjunt de propostes que la completaven, l'Orfeó deixa clara la seva vocació pel servei a la comunitat, sempre amb la vista posada al futur. Un futur on la integració de les persones participants d'aquestes activitats a l'Ateneu sigui cada vegada més sòlida. ■ [Sílvia Espinach](#)

01 / Recurs Pexels.

01 /

1921 2021

**Per molts
anys més!**

Plens de
música,
teatre
i cultura

.....

Gràcies Orfeó!

**BADAGRES
COMPROMÈS**

Badagres col·labora amb
L'ORFEÓ BADALONÍ

No és l'objectiu d'aquest article reflexionar sobre si sabem llegir bé les partitures, o interpretem adequadament un paper teatral. Tampoc vull planificar una ruta familiar per la muntanya que ens porti a fonts d'aigua per a sadollar la set. Desitjo, amb aquest text, facilitar la interpretació de les factures de serveis que mensualment rebem i que, com a mínim una vegada de tant en tant, haurien de ser motiu del nostre interès.

LA FACTURA ELÈCTRICA

La factura elèctrica resulta de la suma de diversos conceptes:

► D'una banda hi tenim la **POTÈNCIA CONTRACTADA**.

Si comparéssim els cables amb una canonada d'aigua, vindria a ser el diàmetre de la canonada. Com més gran el cable d'escomesa, més es paga (*encara que després no hi passi electricitat!*).

El valor de la potència contractada ha de ser coherent amb la quantitat d'aparells elèctrics que necessitem tenir connectats simultàniament. És molt convenient fer aquesta anàlisi perquè per cada kW addicional es paguen uns 50 €/any!

A títol informatiu, si coordinem bé l'ús de calefaccions o aires condicionats, cuines i forns elèctrics, rentadores, assecadores, n'hi ha d'haver prou amb una potència contractada inferior a 5 kW. Mireu, mireu què teniu contractat...

► Per una altra banda hi ha l'**ENERGIA CONSUMIDA**: la que realment hem gastat en rentadores, llums i neveres (per exemple).

Una família de 4 persones (sense calefacció ni aire condicio-

nat elèctrics) pot gastar uns 2.500 kW/h cada any. Aquest valor el podeu trobar als gràfics de barres que apareixen a les factures (consum acumulat els darrers 12 mesos –o una cosa similar). Si esteu per sota d'aquesta xifra, felicitats. Si supereu aquest consum anual, us recomano que investigueu el motiu d'aquest consum tan elevat.

► Finalment cal que paguem el **LLOGUER DEL COMPTADOR** i el **BO SOCIAL**. Aquests imports són molt reduïts.

La factura inclou també una colla d'IMPOSTOS. Sorprenentment, l'IVA grava un impost anterior... Què hi farem...

ALTRES INFORMACIONS QUE MOSTRA LA FACTURA

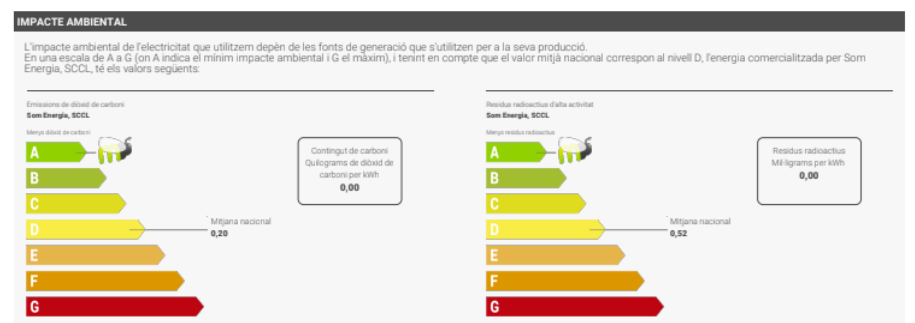
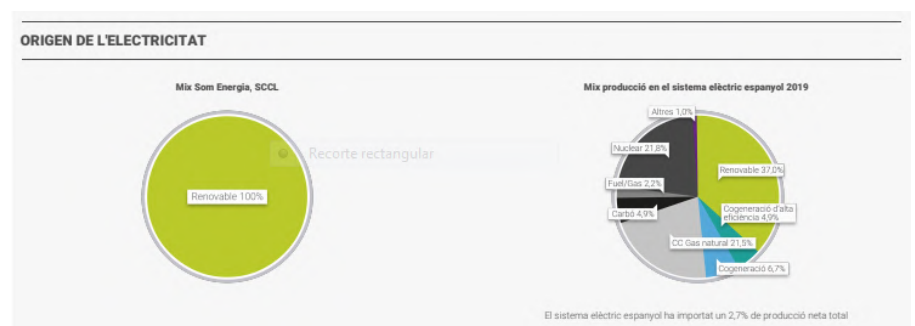
Llegim bé?
Sabem interpretar?
On hi ha fonts?

La factura inclou alguns gràfics que aporten informacions complementàries:

- el consum anual i el cost mensual promig (o diari).
- l'origen de l'electricitat que distribueix la nostra companyia, en contrast amb la mitjana espanyola.
- la certificació energètica de l'electricitat que consumim (de la A –la millor–, a la G –la més contaminant–).

EL NOU MÈTODE DE FACTURACIÓ

La nova tarifa domèstica (que va entrar en vigor recentment) defineix automàticament, per a tots els contractes, tres franges horàries al llarg del dia que tindran un preu diferent:

- ▶ Període vall: 0:00 a 8:00
- ▶ Període pla: 8:00 a 10:00, 14:00 a 18:00 i de 22:00 a 24:00
- ▶ Període punta: 10:00 a 14:00 i de 18:00 a 22:00

Dissabtes, diumenges i festius estatals s'aplicarà per a tot el dia la tarifa vall. Aquesta tarifa permet, així mateix, modificar la potència contractada en període vall.

Quan en tinguem experiència podrem trobar maneres d'optimitzar l'import de la factura. Arribat el moment ja n'informarem.

OPCIONS QUE ENS FARAN CANVIAR

Després d'interpretar bé la factura elèctrica podem optar per millorar les nostres pautes de consum. Potser ens convé reduir la potència contractada i vigilar amb quins aparells estan massa estona connectats... Si som molt sensibles amb el medi (cosa que convindria) podem contractar l'electricitat a una companyia distribuïdora que ofereixi, només, energia de fonts renovables.

L'Orfeó Badaloní ja ha pres part en el partit i va optar per una cooperativa de Girona que promou l'ús d'energia verda:

www.somenergia.coop . ■ Xavier

Figuerola Sacasas

02 /

03 /

Un motiu principal d'indole política, la repressió del catalanisme per part de la dictadura del general Primo de Rivera (una de les fites és la supressió de la Mancomunitat de Catalunya el 20 de març de 1925), va voler esborrar de la vida pública i oficial del règim l'esperit cívic i cultural de l'Orfeó Badaloní, lligat a sentiments i ideals de catalanitat.

Com va resistir *l'Orfeó Badaloní* el tancament de sis anys imposat per la dictadura de Primo de Rivera?

En el llibre d'actes de la Junta Directiva de l'Orfeó Badaloní consta com, per ordre de les autoritats dictatorials, es va fer efectiu el tancament el 25 de setembre de 1924. Les reunions no es tornen a activar fins al 10 d'abril de 1930, en el període anomenat dictablanda, gairebé sis anys després!

Tanmateix, en l'àmbit privat, la voluntat de mantenir viva la flama de l'Orfeó va permetre esquivar el greuge coercitiu de les autoritats a l'espera d'un temps millor. Soler i Amigó ho explica al llibret Auca del 90è aniversari (la font primigènia n'és una memòria publicada al primer número del butlletí de l'Orfeó, el novembre del 1931):

«En Pepet de Gent Nova recapta, casa per casa, mes per mes, durant seixanta-sis mesos, les quotes de 112 socis protectors a l'ombra, que, per la seva perseverança, permeten a l'Orfeó Badaloní de conservar el local i els béns, a l'espera d'una nova avinentesa...»; posant en valor el fet que «a més del suport d'aquests socis, cal lloar la constància del cafeter de Gent Nova, la seva heroicitat callada».

La figura del conserge podia ser força carismàtica i popular; com el de l'Ateneu Obrer, Joaquim Selva, motiu d'una de les caricatures de personatges populars realitzades pel ninotaire badaloní Jaume Passarell. Selva era aficionat a la poesia i al teatre popular, si bé era un home d'aspecte rude i talòs, fet que contrastava amb la seva condició de poeta.

La informació dels 112 socis protectors en els moments més foscos es publicà en una memòria retrospectiva al primer butlletí de l'Orfeó el novembre del 1931.

La Veu de Catalunya del 16 d'abril de 1925, a l'edició del matí, va informar de l'actuació L'Eco de Catalunya de l'Orfeó a Badalona, el diumenge dia 12 al Casal Badaloní (aquesta entitat de ben segur devia ser el Centre Badaloní), on va escoltar-se El Cant de la Senyera de Millet, himne comunitari reconegut a l'etapa de la Germanor dels Orfeons de Catalunya que tenia el suport de la Mancomunitat, i obres de Pérez Moya, Barberà, Morera (entre les quals La Sardana de la Pàtria), Sancho,

La voluntat de *mantenir viva la flama de l'Orfeó* va permetre esquivar el greuge coercitiu de les autoritats a l'espera d'un temps millor

Romeu, Cumellas, Clavé, Grieg... Es va posar de relleu que «totes les composicions tributaren frenètics aplaudiments».

El repertori, el públic assistent i les circumstàncies que s'experimentaven pel tancament de l'Orfeó Badaloní convertiren, sens dubte, aquest concert a Badalona en una fita d'especial emotivitat, convenciment i motivació per persistir en la reobertura i la raó de ser de l'entitat.

El Eco de Badalona no publicà cap informació sobre el concert. Cada vegada més es convertia en un anodí setmanari en què les activitats de les entitats locals de diferent signe havien perdut el seu protagonisme en

favor de notícies
progovernamentals i de successos.
Una situació que reflecteix com
són d'avorrides les dictadures amb
la seva divisa castrense d'ordre per
davant de tot.

El mateix Orfeó Català va ser
suspès prop de quatre mesos l'any
1925. Un dels motius de la
suspensió va ser una denúncia
arran de la seva visita a Roma,
considerada «insultant i
separatista» per un vell conegut
de la ciutat de Badalona, el
canonge integrista José Montagut
i Roca, relacionat localment amb
el tradicionalisme carlista i
posteriorment amb la Unión
Patriótica, i també com a
conferenciant convidat per
l'entitat Biblioteca Femenina. Com
explica Manuela Narváez en la
seva tesi doctoral sobre l'Orfeó
Català, el mateix ambaixador
espanyol a Roma se'n devia fer
creus, de l'excés de zel
fiscalitzador, i desmentí les
acusacions; per la seva part,
l'Orfeó Català va rebre
nombrosíssims suports interns i
d'àmbit internacional. En la visita
a Roma, l'Orfeó Català realitzà dos
concerts al Teatre Augusteo, el 5 i
7 de maig, amb un èxit memora-
ble. El segon concert va incloure

Va voler esborrar de
la vida pública i
oficial del règim
l'esperit cívic i
cultural de *l'Orfeó
Badaloní*, lligat a
sentiments i ideals
de catalanitat

en el repertori El caçador i la
pastoreta d'Antoni Botey (mestre
fundador i primer director de la
massa coral de l'Orfeó Badaloní).

Precisament, el desencade-
nant de la suspensió de l'Orfeó
Català va ser un partit de futbol
del Futbol Club Barcelona i el Club
Esportiu Júpiter, al camp del
primer, que van dedicar a l'Orfeó
Català pel seu èxit artístic a Roma
el 14 de juny. Abans del partit, la
banda de música d'una esquadra
anglesa, de pas per Barcelona, va
interpretar la Marcha Real
espanyola i l'himne britànic. Els
xiulets per al primer i els
aplaudiments per al segon van fer
treure foc pels queixals al go-
vernador civil, el general Joaquín
Milans del Bosch, que va actuar
clausurant el camp de futbol de
Les Corts del Barça i l'Orfeó Català.

. El primer, per un defecte en uns
permisos, i el segon, per un full de
propaganda de la Revista Musical
Catalana, publicada per l'Orfeó.

El president de l'Orfeó Català,
Joaquim Cabot, va adreçar dos
escrits al governador Milans del
Bosch, en què donava «una
resposta 'possibilista' de
supervivència, contrària als
maximalismes que en un context
dictatorial suposen un 'suïcidi
inútil'», com descriu la historiadora
Manuela Narváez. En la segona
carta, Cabot incidí que «*el Orfeó
Català se abstenrà de toda
actividad política*» i va fer una
«*manifestación de respeto a la
Unidad de España, base angular
de la legalidad constituida*» per
tal que s' aixequés la suspensió
governativa. I així va ser.

Esperant també el final del
tancament, l'Orfeó Badaloní va
activar els contactes per
aconseguir-ho. La Veu de
Catalunya del 8 de gener de 1926
no donà, però, bones notícies:
«*preguntant el governador sobre
una instància de l'Orfeó Badaloní
sol·licitant la seva reobertura,
contestà que encara no havia
arribat a les seves mans el
document*». El governador, el
general Milans del Bosch, va
afirmar aleshores que no coneixia
encara dita petició; si li va arribar
més endavant, va desestimar-la
ratificant el càstig imposat,
perquè mentre va durar la
dictadura de Primo de Rivera
l'entitat va romandre oficialment
clausurada. Tanmateix, no
coneixem el contingut de l'escrit
adreçat a Milans ni si anava en la
línia de l'enviat per l'Orfeó Català,
si bé tot sembla apuntar que no. ■

Jordi Albaladejo Blanco

DONA FITNESS BDN S'INTEGRA A L'OB ATENEU

El grup de gimnàstica femenina, salut, esports i activitats Dona Fitness BDN s'ha incorporat a l'Orfeó Badaloní Ateneu. L'objectiu de l'entitat és promoure tota mena d'activitats que ajudin les dones a conèixer millor el propi cos, així com els permeti mantenir una bona forma física. Treballen en grups reduïts per tal d'oferir una atenció personalitzada. Dins de la seva oferta hi ha els exercicis de *pilates* amb finalitat terapèutica; la recuperació del sol pelvià; classes de tonificació; classes dirigides amb música; treballs específics de glutis, abdomen i cames; classes de pit, esquena i braços; classes de *total body*; treballs metabòlics d'alta intensitat; preparació per a curses d'obstacles, i iniciació al running entre moltes altres.

L'APLEC DEL PI DE LES TRES BRANQUES TAMBÉ CELEBRA EL CENTENARI

Els polítics berguedans Iu Minoves i Ferran Valls i Taberner van guanyar el 12 de juny de 1921 les eleccions a la Mancomunitat de Catalunya als districtes de Manresa i Berga. Per celebrar-ho, el 25 de juliol del mateix any van convocar un aplec sardanista sota el Pi de Sant Jaume, també conegut popularment com el Pi de les Tres Branques. La celebració va esdevenir des d'aleshores un referent en l'imaginari nacionalista català.

L'Orfeó Badaloní va participar en l'aplec de 1981, que va tenir lloc en aquell cas el 19 de juliol, el tercer diumenge de juliol, tal i com marca la tradició. A la tarda d'aquell dia es va organitzar un concert de diverses corals, entre les quals hi havia l'OB que aleshores dirigia Esther Martells (a la fotografia es veuen els cantaires de l'OB barrejats entre la multitud, amb Martells asseguda a terra esperant el torn per dirigir els cantaires). La mestra directora va dirigir El cant del poble, que l'Orfeó Català havia estrenat el 1931. Hi ha constància històrica que integrants de l'Orfeó han participat a l'aplec del Pi de les Tres Branques al llarg dels cent anys de la seva història.

01 /

02 /

PFB SERVEIS FUNERARIS RENOVA L'ACORD AMB L'OB ATENEU

PFB Serveis Funeraris ha renovat aquest juny l'acord que el vincula amb l'Orfeó Badaloní Ateneu. Les dues parts van signar el conveni que els vincula a les instal·lacions del Tanatori de Badalona. Ana Gassió de PFB Serveis Funeraris, va manifestar que "tot i els moments tan difícils que hem passat, creiem que, ara més que mai, cal seguir treballant per superar aquesta pandèmia i, per aconseguir-ho, confiem plenament en l'esforç conjunt. Per això, estem molt contents de poder seguir donant suport a una entitat centenària tan important per a la vida cultural i social de Badalona, que representa uns valors amb els quals ens sentim molt identificats, com ara la cooperació mútua, la responsabilitat i el compromís amb les persones. Un acord que ens ajuda a consolidar, a més, la proximitat amb la ciutat".

Per la seva banda, el president de l'Orfeó Badaloní, Ricard Abellán, va destacar "la importància de comptar amb la confiança de PFB Serveis Funeraris, any rere any. És un suport fonamental per a nosaltres, ja que ens ajuda a seguir treballant i reforçant el nostre compromís amb la cultura, la creació, l'educació, la innovació, els serveis socials i el foment del teixit associatiu de Badalona".

LA GENERALITAT RECONeix LA TASCA DE L'ORFEÓ

La Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural de la Generalitat de Catalunya va reconèixer públicament el passat 4 de juny la tasca de l'Orfeó Badaloní l'Ateneu al llarg dels seus anys de vida. La consellera de Cultura, Natàlia Garriga, va entregar al president de l'Orfeó, Ricard Abellán, un diploma commemoratiu en el transcurs de l'acte institucional del Dia de l'Associacionisme Cultural, que enguany s'ha celebrat al Casino de Sant Andreu de la Barca.

Pròxima programació d'actes de *l'OB Ateneu*

MARIANO RIBÓN, CONSTRUCTOR DE LES 3 XEMENEIES, PRESENTA EL SEU DARRER LLIBRE.

22 de juliol. 19h, al badiu de l'Espai Tolrà (C/ Enric Borràs, 19-21).

L'home que hi ha al darrere de les 3 Xemeneies i "Cómo se originó la vida en la Tierra" / Organitzen: Edicions La Màquina. Revista de Badalona. Orfeó Badaloní

L'ESBART SANT JORDI ACTUA AL MERCÈDANSA.

26 de setembre. 11h i 17h. Parc de la Ciutadella. Barcelona

L'Esbart Sant Jordi de l'OB que enguany celebra el seu 70è aniversari actua al MERCÈDANSA, Mostra de danses tradicionals catalanes que forma part del programa d'actes de les Festes de la Mercè. Hi actua cada any un nombre reduït de grups de dansaires escollits pels organitzadors per la seva qualitat.

LA DONA GITANA. XERRADA I ACTE INAUGURAL DEL PROJECTE AMEN SAM.

1 d'octubre. Horari pendent de concretar. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

Aquesta xerrada està impulsada conjuntament amb el Círcol Catòlic i s'emmarca en el projecte per donar visibilitat a la cultura gitana que impulsen la Federació d'Ateneus de Catalunya, la Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya i els diversos ateneus del país. El programa Amem Sam (nosaltres, en llengua romaní) té el suport de la Generalitat i la Fundació La Caixa.

COMEDIA DEL ARTE. OBRA DE L'INSTITUT DEL TEATRE

3 d'octubre. Horari pendent de concretar. Teatre del Círcol Catòlic

El Círcol acollirà la COMEDIA DEL ARTE, fruit de l'acord de col·laboració amb l'Orfeó Badaloní.

ORFENES FLORALS A BADALONA I BARCELONA EN MOTIU DE LA DIADA NACIONAL DE CATALUNYA.

11 de setembre

Ofrena floral a l'acte institucional de la plaça de La Plana de Badalona en motiu de l'11 de Setembre, i a Barcelona al monument de Rafael Casanovas.

BILDERBERG. REPRESENTACIÓ DE L'OBRA DE LA COMPANYIA EN RESIDÈNCIA OSTRA 28.

18 de setembre. Hora pendent de confirmació. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

Bilderberg és una obra escrita i dirigida per Xavi Morató, en la qual s'intenta resoldre l'interrogant del que passa a les secretes reunions del selecte Club Bilderberg, i mostrar als espectadors què passa en una d'aquestes reunions secretes on, potser, es dibuixen els nostres destins.

ISMAEL DUEÑAS. EN CONCERT.

2 d'octubre. Horari pendent de concretar. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

Ismael Dueñas és un cantant, pianista i compositor badaloní que presentarà a l'Orfeó a la cantant, "dotadíssima d'una gran veu", i actriu Abril, sorgida de l'Institut del Teatre de Barcelona i que encara la seva carrera com a cantautora amb les cançons que conformaran el seu debut discogràfic. Ismael i Abril presentaran nous temes, altres del darrer disc del badaloní (Cantautisma) i prometen "alguna curiosa versió".

CINEFÒRUM SOBRE PORRAJAMOS, L'HOLOCAUST GITANO.

8 octubre. Horari pendent de concretar. Teatre del Círcol Catòlic

Aquest Cinefòrum és un acte més dels que integren la programació del projecte Amen Sam per donar visibilitat a la cultura gitana en el qual treballen conjuntament l'OB Ateneu i el Círcol Catòlic.

CATA DE VINS, A CÀRREC DE ROCÍO SÁNCHEZ.

8, 15 i 22 octubre. Horari pendent de concretar. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

Al llarg de tres sessions, i de la mà de l'experta enòloga Rocío Sánchez, descobrirem el món del vi d'una manera fàcil i amena, entenent la seva elaboració, les varietats de raïm que es fan servir, i les diferents denominacions d'origen de Catalunya, entre d'altres aspectes.

Es tracta d'adquirir els conceptes bàsics, tant físics com sensorials, per poder portar a terme un tast de vins. Assentarem les bases de la degustació i l'anàlisi sensorial per aguditzar els sentits de l'olfacte, el gust i el tacte.

CANTATES DE BACH A CÀRREC DE LA CAPELLA DE MÚSICA DE BADALONA

9 octubre. 20h. Església dels Pares Carmelites (Carrer de Sant Miquel, 44) de Badalona

La Capella de Música de Badalona és la formació coral d'adults més reduïda de l'Orfeó Badaloní Ateneu però també la que treballa el repertori de peces més complexes de les tres que hi ha a l'entitat. L'any vinent celebren el seu desè aniversari.

CONFERÈNCIA "LA MÚSICA EN LA MORT"

28 octubre. Horari pendent de concretar. Museu de Badalona.

PFB Serveis Funeraris ha programat conjuntament amb l'Orfeó Badaloní Ateneu, en el marc del conveni entre ambdues entitats, una conferència on es relaciona mort i música.

CSORTIDA A BASILEA, ACTE CENTENARI DE L'OB
30, 31 octubre i 1 novembre.

El 30 d'octubre el casal català ha previst celebrar el que han anomenat "Festa Major", en la qual també hi prendrà part l'OB Ateneu.

TALLER DE CUINA GITANA A L'OB.

16 octubre. Horari pendent de concretar. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

El taller de cuina gitana forma part del projecte Amen Sam de visibilització del poble gitano i que en el cas de Badalona és possible gràcies a la complicitat de l'OB Ateneu i el Círcol Catòlic.

CAMINS D'ATENEUS PER LA BADALONA DEL CENTRE

17 octubre. Horari pendent de concretar.

La Federació d'Ateneus de Catalunya proposa un passejada per la Badalona del Centre el diumenge al matí del 17 d'octubre. El punt de sortida és la plaça de Pompeu Fabra, i el recorregut inclou el barri de Dalt de la Vila i els parcs de Can Solei i Ca l'Arnús. El punt final és el Círcol Catòlic.

MOSTRA "A TROSSOS", TEATRE DE PETIT FORMAT

23 i 24 d'octubre. El primer dia a les 20h i el segon a les 18h. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

L'OB Ateneu acollirà en el seu equipament a finals d'octubre un mostra de teatre de petit format que ha estat batejada amb el nom d'"A Trossos".

CONCERT "SHERLOCK AL PIANO"

30 octubre. 18.30h. En un espai de l'Orfeó Badaloní.

En homenatge al gran "cara de pal", nom amb el qual es coneix popularment a l'actor Buster Keaton, tot i la seva mirada desbordant d'expressivitat – es diu que tenia prohibit riure per contracte –, el pianista Joan Aymerich interpreta en directe la música que va compondre per una petita joia del gènere còmic del cinema mut: Sherlock Jr. (1924).

**2021
SETEMBRE**

DG	DLL	DM	DC	DJ	DV	DS
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

**2021
OCTUBRE**

DG	DL	DM	DC	DJ	DV	DS
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

**2021
NOVEMBRE**

DG	DL	DM	DC	DJ	DV	DS
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Apropem BDN

BDN
Badalona
Comunicació

Som la televisió i la ràdio
que et parlen del que passa
a la nostra ciutat.

BDN Televisió de Badalona
BDN Ràdio Ciutat de Badalona

la impremta de Badalona

arts gràfiques

★ **VENUS** ★

des de 1968